

FESTIVAL
OUDE
MUZIEK
UTRECHT

MUZIEK
SPREEKT

let's talk

27 AUGUSTUS
5 SEPTEMBER
2021

DOULCE MÉMOIRE
DENIS RAISIN DADRE

DOULCE MÉMOIRE / DENIS RAISIN DADRE DU CAURROY: REQUIEM VOOR EEN KONING

Anne Delafosse sopraan
Paulin Bündgen alt
Hugues Primard tenor
Matthieu Le Levreur bariton
Marc Busnel bas

Eva Godard zink
Elsa Frank, Francis Mercet, Jérémie Papasergio bombarde, dulciaan, fluit
Rémi Lecorché trombone
Bruno Caillat percussie

Philippe Vallepain verteller

Denis Raisin Dadre bombarde,
duliaan, fluit en muzikale leiding

Eustache du Caurroy 1549-1609
Pavane pour Henry le Grand par les
grands haultboys en procession

Claude Goudimel
Psalm 130: Du fond de ma pensée

Eustache du Caurroy
Fantaisie à six sur 'je suis déshéritée'

Claude Goudimel
Psalm 137: Estant assis aux rives
aquatiques

Eustache du Caurroy
Pavane pour le Roy

Missa pro defunctis
Subvenite sancti dei
Introitus: Requiem æternam
Kyrie
*Graduale: Si ambulem in medio umbræ
mortis*
Virga tua

Trentequatriesme Fantaisie

Missa pro defunctis
Offertorium: Domine Iesu Christe
Sanctus
Benedictus
Elevation: Pie Iesu
Agnus Dei I, II & III
Communio: Lux æterna
Absoute: Libera me
Credo quod redemptor
In paradisium

Fanfare pour la proclamation du règne du
Roi Louis XIII

TEKSTEN

Texte 1

Le carrosse du Roy entra dans la rue de la Ferronnerie, trouva à sa droite deux charrettes. Et celles-ci furent cause qu'il prit fort sur la main gauche. Les valets de pieds étaient passés par le cimetière Saint Innocent. Les gentils hommes ne pouvant rejoindre le carrosse, plusieurs personnes passèrent entre le carrosse et les boutiques. Ce Tygre régicide venait par le même chemin, le manteau pendant sur l'épaule gauche, le couteau en main, son chapeau dessus pour le couvrir. Cette furie, voyant que le Roy lui découvrait tout le flanc lui porte deux coups de couteau. Le premier coup fut entré dans la seconde et troisième côte, de la largeur d'un travers de doigt, le second un peu plus bas au milieu du flanc, traversa l'un des lobes du poumon et donna jusqu'à l'artère veineuse. Au premier le Roy dit: 'Je suis blessé'. Mais le second suivit si promptement qu'à peine peut-il achever ces mots: 'Ce n'est rien' car le sang lui vint à gros flots à la bouche.

Het rijtuig van de koning reed de Rue de la Ferronnerie in en trof daar aan de rechterzijde twee karren. Hierdoor hield zijn rijtuig erg links aan. De voetknechten waren over de begraafplaats 'De onnozele kinderen' gelopen. Omdat de edellieden niet bij het rijtuig konden komen, liepen er meerdere mensen tussen het rijtuig en de winkels. Dat monster van een koningsmoordenaar kwam op diezelfde manier aan, met zijn mantel over zijn linkerschouder, het mes in zijn hand, met zijn hoed erover om het te bedekken. Toen deze duivel zag dat de hele zijkant van de koning onbeschermd was, bracht hij hem twee messteken toe. De eerste steek drong binnen tussen de tweede en de derde rib en had de omvang van een vingerdikte, de tweede raakte hem iets lager, midden in de zij, ging door een van de longkwabben en kwam tot aan de slagader. Bij de eerste steek sprak de koning: 'Ik ben gewond.' Maar de tweede volgde zo snel dat hij nauwelijks de volgende woorden kon afmaken: 'het is niets', want het bloed kwam met grote golven uit zijn mond.
[ML]

PSALM 130: DU FOND DE MA PENSÉE

Du fond de ma pensée
Au fons de tous ennuis
A toi s'est adressée
Ma clameur jours et nuits:
Enten ma voix plaintive,
Seigneur il est saison,
Ton aureille ententive
Soit à mon oraison.

In het diepst van mijn gedachten,
in het diepst van alle smart,
heb ik dag en nacht tot jou, God,
mijn geklaag gericht.
Aanhoor mijn klaagzang!
Heer, het wordt tijd
dat mijn gebed
aandachtig wordt verhoord.

Si ta rigueur expresse
En nos pechez tu tiens,
Seigneur, Seigneur, qui est ce
Qui demourra des tiens?
Or n'es tu point sévère,
Mais propice à merci:
C'est pourquoi on révère
Toy, et ta Loy aussi.

En Dieu je me console,
Mon âme s'y attend,
En sa ferme parole
Tout mon espoir s'estend.
Mon âme à Dieu regarde
Matin et sans séjour,
Plus matin que la garde
Assise au point du jour.

Qu'Israel en Dieu fonde
Hardiment son appui:
Car en Dieu grâce abonde,
Et secours est en lui.
C'est celui qui sans doute
Israel jettera
Hors d'iniquité toute,
Et le rachetera.

Texte 2

Sur la minuit du vendredi, le corps du Roy, dépouillé d'un habit de satin noir égratigné, sans passement, fut revêtu d'un pourpoint de satin blanc et porté sur le lit de la chambre, où il fut vu, considéré, pleuré et regretté par toute la ville de Paris.

Le corps du Roy embaumé fut mis en un cercueil de plomb, couvert d'une bière de bois, sur laquelle on avait étendu un grand drap d'or.

Als je je wraak uit
en onze zonden onthoudt,
Heer, Heer,
wie zal er dan de jouwe blijven?
Als je helemaal niet streng bent,
maar vergevingsgezind,
dan zal men jou
en ook je wet vereren.

In God vind ik mijn troost,
mijn ziel zal er rusten.
In zijn krachtige woorden
nestelt zich al mijn hoop.
Mijn ziel richt zich tot God,
's morgens en zonder verwijl,
's morgens alvorens de wake,
alvorens de dageraad.

Moge Israël onverschrokken
zijn steun in God vinden,
want hij is vol gratie
en immer hulpvaardig.
Het is vast en zeker hij
die Israël zal ontdoen
van alle onrust
en het zal terugkopen.

Op vrijdag om middernacht werd het lichaam van de koning ontdaan van een beschadigd zwart satijnen gewaad zonder versiersels, en werd het gehuld in een wit satijnen wambuis en op het bed van het slaapvertrek gelegd, waar het gezien, bekeken, beweend en betreurd werd door de hele stad Parijs. Het gebalsemde lichaam van de koning werd in een loden kist gelegd, die in een houten doodskist werd gezet, waarover men een groot gouden lijkkleed had gelegd.

Le corps fut descendu dans la grande salle basse du Louvre. Ladicté salle était tapissée des plus belles et plus riches tapisseries du Roy depuis le haut jusques en bas.

Du haut de ladicté salle, était érigé une tribune. Sur celle-ci fut mise l'effigie du Roy, fait en cire, ayant les mains jointes, vestue des habits royaux et la couronne sur la tête. Sur son manteau royal se trouvait le collier de l'ordre, à son côté droit était le sceptre royal et à son côté gauche la main de justice.

Près de ladicté effigie il y avait deux autels richement parés, l'un à dextre l'autre à senestre: à celui de dextre on disait la grande messe de requiem en musique et à celui de senestre quatre autres grandes messes. Au long de la grande salle il y avait aussi plusieurs autels ou l'on célébrait les messes basses.

Texte 3

Le lundi, 28ème jour dudit mois, les 24 crieurs jurés ayants les écussons et armoiries du Roy, allèrent par les carrefours de Paris avec leurs clochettes sonnantes annoncer les funérailles et le convoi dudit Sieur Roy, disant ces paroles qui s'ensuivent: 'Nobles et dévotes personnes, priez Dieu pour l'âme du très haut, très puissant et très excellent Prince Henry le grand, par la grâce de Dieu Roy de France et de Navarre, très chrétien, très auguste, très victorieux, incomparable en magnanimité et clémence, lequel est trépassé en son palais du Louvre: priez Dieu qu'il ait son âme.'

Het lichaam werd naar de grote benedenzaal van het Louvre gebracht. Deze zaal was van boven tot onder volgehangen met de mooiste en rijkste wandtapijten van de koning. Boven in die zaal had men een platform gemaakt. Hierop werd de wassen beeltenis van de koning geplaatst, waarin hij was afgebeeld met gevouwen handen, met de koninklijke gewaden en met de kroon op zijn hoofd. Op zijn koninklijke mantel lag de keten van de Orde (van de Heilige Geest). Rechts van hem lag de koninklijke scepter en links de hand van justitie. In de nabijheid van deze beeltenis stonden twee rijkversierde altaren, het ene rechts en het andere links; bij het rechter altaar werd de plechtige requiemmis met muziek opgedragen en aan het altaar links werden vier andere hoogmissen opgedragen. Langs de zijmuren van de grote zaal stonden nog verschillende altaren waar de stille missen werden opgedragen.

[ML]

Op maandag, de 28ste dag van die maand, gingen de 24 omroepers voorzien van het wapenschild van de koning naar alle straathoeken van Parijs om de begrafenis en de begrafenisstoet van genoemde heer koning met hun bellen bekend te maken, en ze zeiden: 'Edele en devote mensen, bid tot God voor de ziel van de verheven, machtige en voortreffelijke prins Hendrik de grote, bij de gratie Gods koning van Frankrijk en van Navarra, zeer christelijk, hoog verheven, groot overwinnaar, onovertroffen in edelmoedigheid en mildheid, die verscheiden is in zijn Louvrepleis: Bid dat God zijn ziel zal hebben.'

[ML]

PSALM 137: ESTANT ASSIS AUX RIVES AQUATIQUES

Estans assis aux rives aquatiques de Babylon, plorions mélancoliques, nous souvenans du pays de Sion: Et au milieu de l'habitation, ou de regrets tant de pleurs épandismes aux saules verts, nos harpes nous pendismes.

Lors ceux qui là captifs nous emmenèrent de les sonner fort les importunèrent, et de Sion les chansons réciter: Las, dismes nous, qui pourroient inciter nos tristes cœurs à chanter ta louange de nostre Dieu en une terre étrange? Or toutefois puisse oublier ma dextre l'art de haper avant qu'on te voit être Jérusalem hors de mon souvenir ma langue puisse à mon palais tenir si je t'oublie et si jamais ai joye tant que premier ta délivrance j'oye.

Aussi sera Babilon mis en cendre et très heureux qui te saura bien rendre le mal dont trop de près nous vient toucher. Heureux celui qui viendra arracher les tiens enfans de ta mamelle impure pour les froisser contre la pierre dure.

Texte 4

Le mardi 29 du mois, les rues furent tapissées de noir de côté et d'autre, depuis le château du Louvre jusqu'à l'église Notre Dame. Et par devant les maisons, il y avait des torches allumées. Sur les 2 heures de l'après-midi le convoi commença à cheminer. Le chariot d'arme à six chevaux où était le corps du Roy.

Gezeten aan de oevers van Babylon weenden wij bedroefd, en dachten aan Sion. En midden op die plek waar wij waren en waar wij zoveel tranen vergoten van verdriet, hingen wij onze harpen in de groene wilgen.

Zij die ons gevangen meevoerden, vielen ons lastig om er luid op te spelen en liederen van Sion te zingen: Ach, spraken wij, wie zouden onze bedroefde harten ertoe kunnen brengen Gods lof te zingen in een vreemd land? Dat mijn rechterhand de kunst van harpspelen eerder mag vergeten dan dat Jeruzalem uit mijn herinnering verdwijnt. Dat mijn tong aan mijn verhemelte mag kleven als ik jou vergeet en ooit vreugde voel, eer ik hoor van jouw bevrijding.

Babylon zal in as worden gelegd en gelukkig hij die jou het kwaad kan vergelden waarmee je ons getroffen hebt. Gelukkig hij die jouw kinderen komt wegrukken van jouw onreine borst om ze tegen de harde rots te verpletteren. [ML]

Op dinsdag, de 29ste van die maand, werden de straten aan beide zijden met zwarte doeken behangen, vanaf het Louvre tot aan de Notre-Dame. En vóór de huizen stonden brandende toortsen. Tegen twee uur in de middag zette de stoet zich in beweging. De wagen waar het lichaam van de koning op lag werd door zes paarden getrokken.

Son effigie environnée de la Cour du Parlement en robes rouges, le daiz dessus. Portés par le prévost des marchands et les échevins de la ville de Paris: la Main de Justice, le Sceptre, la Couronne. On portait les armes du Roy, l'épée du Roy, l'épée en écharpe, le heaume tymbré avec le mantelet, la cotte d'argent, l'écu, les gantelets, les éperons pannons, bannières et enseignes de toutes les compagnies crêpées de noir; le cheval d'honneur, douze chevaux montés par douze pages, les évêques, archevêques, ambassadeurs et cardinaux. Le convoi arriva à Saint-Denis à 10 heures du soir. (...) Puis furent chantées les Vespres et Vigile des trépassés.

MISSA PRO DEFUNCTIS

Subvenite sancti dei

Subvenite Sancti Dei, occurrite angeli Domini, suscipientes animam ejus. Offerentes eam in conspectu altissimi Suscipiat te Christus, qui vocavit te, et in sinum Abrahae angeli deducant te.

Introitus: Requiem aeternam

Requiem aeternam dona eis, Domine: et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus, Deus in Sion,
et tibi reddetur votum in Jerusalem.
Exaudi, Deus, orationem meam,
ad te omnis caro veniet.

Kyrie

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Zijn beeltenis werd omringd door leden van het Hof van het Parlement, in rode mantels, lopend onder een baldakijn. De hand van justitie, de scepter en de kroon werden gedragen door de provoost van de handelaren en door de schepenen van de stad Parijs. Men droeg het wapenschild van de koning, zijn zwaard, de degen, de helm met kam, de zilveren maliënkolder, het schild, de handschoenen, sporen, wapenschilden, banieren en insignes van alle groepen, die met zwart omrand waren; het erepaard, twaalf paarden die bereden werden door twaalf pages, de bisschoppen, aartsbisschoppen, ambassadeurs en kardinalen. De rouwstoet arriveerde in Saint-Denis om tien uur in de avond. (...) Toen werden de vespers en de vigilie voor de overledenen gezongen.

[ML]

Kom erbij, Heiligen van God, kom aangesneld, engelen van de Heer, neem zijn ziel op en offer die voor het aangezicht van de allerhoogste. Moge Christus u opnemen, die u geroepen heeft, en laten engelen u in de schoot van Abraham begeleiden.

[JB]

Schenk hun eeuwige rust, o Heer; en laat het eeuwig licht op hen schijnen. U komt de lofzang toe, o God, in Sion en aan u zal de gelofte afgelegd worden in Jeruzalem. Verhoor, God, mijn bede: tot u zal alle vlees komen.

Heer, ontferm u over ons.
Christus, ontferm u over ons.
Heer, ontferm u over ons.

*Graduale: Si ambulem in medio umbræ
mortis*

Si ambulem in medio umbræ mortis,
non timebo mala quoniam tu mecum es,
Domine.

Virga tua

Virga tua et baculus
meus ipsa me consolata sunt.

Al gaat mijn weg door een donker dal,
ik vrees geen gevaar want u bent bij mij,
Heer.

Uw stok en uw staf,
zij geven mij moed.

**Oraison funèbre prononcée par
messire Cospeaux, évêque d'Aires en
l'église Notre Dame de Paris**

Princes très illustres, Eglise désolée,
France abbatüe et mourante de dueil
qu'attendez vous de moi? je viens hélas!
non pour louer la vie de ce Monarque
incomparable, mais pour pleurer la
mort: non pour célébrer ses conquêtes,
mais pour plaindre notre perte; non
pour chanter ses triomphes mais pour
dire en gémissant ces tristes paroles,
Cecidit Corona Capitis nostris, vae nobis
quia peccavimus. La couronne de notre
tête est tombée, mal'heur à nous parce
que nous avons péché.

Oui certe, si vous le prenez bien,
l'éloquence qui fait mieux paraître la
grandeur et la bonté d'un Roy que la
mort a ravi, ce sont les larmes et les
gémissements de ses sujets: le Prince
dont on peut honorer le trépas par
une harangue préméditée pleine de
recherche et d'artifice montre qu'il
touche plus à la langue qu'au coeur: les
Pères du peuple, les vrais Roys ne se
peuvent louer que par des plaintes et les
regrets; il n'y a qu'une sorte de voix pour
eux, c'est de n'en avoir pas:

**De lijkrede, uitgesproken door de heer
Cospeaux, bisschop van Aires, in de
Notre-Dame van Parijs.**

Zeer doorluchtige prinsen,
diep bedroefde kerk, Frankrijk,
terneergeslagen en zieltogend van
rouw, wat verwacht u van mij? Helaas,
ik kom niet om het leven van deze
onovertroffen monarch te loven, maar
om zijn dood te betreuren: niet om
zijn overwinningen te vieren, maar
om te jammeren om ons verlies; niet
om zijn triomfen te bezingen maar
om weeklagend deze droeve woorden
te spreken: Cecidit Corona Capitis
nostris, vae nobis quia peccavimus. De
kroon is ons van het hoofd gevallen,
wee ons, want wij hebben gezondigd.
O, zeker, als u het goed beschouwt, is de
zeggingskracht die het best de grootheid
en de goedheid van een koning die
door de dood is weggenomen tot uiting
brengt, de tranen en jammerklachten
van zijn onderdanen: de prins wiens
overlijden men kan eren met een
tevoren opgestelde toespraak die vol zit
met gekunsteldheden laat zien dat die
prins meer de tong raakt dan het hart:
vaders van het volk, ware koningen
kunnen alleen geprezen worden door
jammerklachten en verdriet;

et jamais ils ne sont honorés comme il faut que quand les discours sont entrecoupés de souspirs, et les mots suffoqués par les sanglots. Les louanges de celui dont nous célébrons la mémoire, ne se peuvent dire, elles sont au delà de toute conception, nos regrets ne se peuvent taire, ils retentissent par tout et il n'y a ni recoin ni lieu du monde qui ne réponde un lamentable écho à ces tristes paroles *Cecidit Corona Capitis nostris vae nobis quia peccavimus*. L'honneur de ses armes, les lauriers d'une infinité de victoires, qu'il a planté parmy ses fleurs de lis, ont mit sans doute le premier, et l'un des plus brillans fleurons à ceste Couronne: mais qui pourroit, où trouver des paroles suffisantes et dignes, s'il fallait les considérer en leur verdeur et comme il les arrousoit du sang bouillant de ses ennemis, ou manquer de souspirs, de larmes et de sanglots, maintenant que nous les voyons flestries et abbatues?

Durant sa vie le bruit de tout l'univers, le son des plus éclatantes trompettes, dont la renommée se servit jamais, les plumes véritables et éloquents d'une infinité d'historien, la confession d'un million de vaincus, les chants de triomphe d'autant de vainqueur, faisaient retentir par tout la force, la valeur de son invincible courage.

C'était donc alors qu'il eut fallu joindre nos chants de joie et d'allégresse à l'harmonie de tant de voix qui célébraient comme à qui mieux, le contentement de la France et les conquêtes de son Roy: mais maintenant que cette heureuse vie

daar geldt slechts één stem, namelijk dat men daar geen stem aan kan geven, en ze worden nooit naar behoren geëerd, behalve wanneer de woorden verstikken door snikken. De lofzangen op de persoon die wij in deze viering gedenken, kunnen niet in woorden geuit worden, ze gaan ieder begrip te boven. Onze droefheid kan niet tot zwijgen worden gebracht; die klinkt overal en er is geen plekje op de wereld dat niet antwoordt met een klaaglijke echo op die droeve woorden: *Cecidit Corona Capitis nostris, vae nobis quia peccavimus*. De roem van zijn krijgskunst, de lauweren van talloze overwinningen die hij geplant heeft te midden van zijn lelies, hebben ongetwijfeld de eerste en een van de meest glansrijke parels op deze kroon gezet. Maar wie kan woorden vinden die passend zijn om die daden te beschrijven alsof die net voltooid zijn en hij er het kokende bloed van zijn vijanden over laat lopen, dan wel te weinig zuchten, tranen en snikken hebben, nu wij zien dat roem en lauweren verdord en gevelde zijn? Tijdens zijn leven liet zijn vermaardheid bij iedereen het geluid van zijn luisterrijke trompetten, waarvan de roem blijvend zal zijn, de waarheidsgetrouwe en welbespraakte pennen van ontelbare geschiedschrijvers, de erkenning door een miljoen overwonnenen en de triomfzangen van evenzovele overwinnaars luid en duidelijk de verdienste van zijn onoverwinnelijke moed horen.

Toen hadden wij dus onze blijde vreugdezangen moeten voegen bij de welluidende samenklank van stemmen waarmee de blijdschap van Frankrijk en de overwinningen van haar koning gevierd werden; maar nu dit gelukkige

est changée en un lamentable trespas;
le son de ces funestes et douloureuses
cloches, la voie dolente de la renommée,
les funébres poèmes des muses affligées,
la frayeur, les regrets, les gémissements
des François, les pleurs de nos ennemis
mesmes, l'estonnement de tout le
monde, ne peuvent rien faire entendre,
sinon que la malheureuse mort a vaincu
ce prince admirable (qui pour l'avantage
des François et pour l'honneur des fleurs
de lis, pouvoit vaincre tout l'univers).
Or que puis-je répondre à toutes ces
dolentes voix que celles qui sont de
même accent Cecidit Corona Capiti
nostri vae nobis quia peccavimus.

leven omgeslagen is in een jammerlijke
dood kunnen het geluid van deze droeve
doodsklokken, de treurende roem,
de treurgedichten van de bedroefde
muzen, de schrik, de droefheid, de
weeklachten van de Fransen, zelfs de
tranen van onze vijanden, de ontsteltenis
van iedereen niets anders te verstaan
geven dan dat de noodlottige dood deze
bewonderenswaardige prins heeft
overwonnen (de prins die, ten gunste van
de Fransen en omwille van de eer van de
lelies de hele wereld kon overwinnen).
Welnu, wat kan ik anders zeggen tegen al
die klagende stemmen dan de woorden
die hetzelfde zeggen: Cecidit Corona
Capiti nostri vae nobis quia peccavimus.
[ML]

MISSA PRO DEFUNCTIS

Offertorium: Domine Iesu Christe
Domine jesu christe, Rex gloriae,
libera animas omnium fidelium
defunctorum de manu inferni et de
profundo lacu: libera eas de ore leonis,
ne absorbeat eas tartarus,
ne cadant in obscura tenebrarum loca:
Sed signifer sanctus Michael
representet eas in lucem sanctam:
quam olim Abrahæ promisisti
et semini ejus.

Versus

Hostias et preces tibi, Domine, laudis
offerimus: tu suscipe pro animabus illis,
quarum hodie memoriam facimus: fac
eas, Domine, de morte transire ad vitam,
quam olim Abrahæ promisisti et semini
ejus.

Heer Jezus Christus, koning der
heerlijkheid, bevrijd de zielen van alle
gestorven gelovigen van de straffen der
hel en de diepe vuurzee. Bevrijd hen uit
de mond van de leeuw, zodat de afgrond
hen niet verslindt en zij niet in de
duisternis vallen. Laat de heilige Michael,
de vaandeldrager, hen begeleiden naar
het heilige licht dat u ooit aan Abraham
heeft beloofd en aan zijn nazaten.

Offers en gebeden, Heer, brengen wij
u. Neem ze aan voor die zielen die wij
vandaag gedenken. Laat hen, Heer,
overgaan van de dood naar het leven dat
u ooit aan Abraham hebt beloofd en aan
zijn nazaten.

Sanctus

Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloriam tua.
Hosanna in excelsis.

Heilig, heilig, heilig
Heer God der heerscharen.
Hemel en aarde zijn vol van uw
heerlijkheid. Hosanna in den hoge.

Benedictus

Benedictus qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Gezegend is hij, die komt in de naam des
Heren. Hosanna in den hoge.

Elevation: Pie Iesu

Pie Jesu Domine, dona eis requiem
sempiternam

Goede Jezus, onze Heer, schenk hun de
eeuwige vrede.

Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem Sempiternam.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm u over ons.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, schenk hun eeuwige rust.

Communio: Lux aeterna

Lux aeternam luceat eis, Domine;
et lux perpetua luceat eis.
Cum sanctis tuis in aeternum,
quia pius es.

Schenk hun eeuwige rust, o Heer;
en laat het eeuwig licht op hen schijnen.
Heer, voor eeuwig bij uw heiligen,
omdat u vol liefde bent.

Absoute: Libera me

Libera me, Domine, de morte aeterna in
die illa tremenda, quando caeli movendi
sunt et terra, dum veneris judicare
saeculum per ignem.

Heer, bevrijd mij van de eeuwige dood
op die verschrikkelijke dag, wanneer
hemel en aarde geschokt zullen worden,
wanneer u met vuur de wereld komt
oordelen.

Versus

Dies illa, dies irae calamitatis et
miseriae, dies magna et amara valde.
Quando caeli movendi sunt et terra
Dum veneris judicare saeculum per
ignem.

Dag van toorn, beruchte dag, dag van
rampen en ellende, dag van grote en
uitstrekkende bitterheid, wanneer
hemel en aarde geschokt zullen worden,
wanneer u met vuur de wereld komt
oordelen.

Credo quod redemptor

Credo quod redemptor meus vivit et
innovissimo die de terra surrecturus
sum, et in carne mea videbo deum
salvatorem meum.

In paradisium

In paradisum deducant te angeli,
in tuo adventu suscipiant te martyres,
et perducant te in civitatem sanctam
Jerusalem.

Le Roy est mort, vive le Roy!

La messe dite et les prières et oraison,
le maître des cérémonies leva la
couronne Royale, le sceptre et la main de
justice et les draps d'or qui estoit sur le
corps du dict sieur Roy.

Les gentilhommes de la chambre et
les archers levèrent ledit corps et le
portèrent à la cave des roy. Le héraut
d'arme cria par trois fois le Roys est
mort lors chacun se mis en prière, ayant
la larme à l'œil. Peu de temps après le
Comte de Saint Paul leva le bâton de
grand maître et dit: Vive le Roy.
Le héraut repris sa parole et cria à haute
voix: Vive le Roy. Vive le Roy. Vive le Roi
Louis treizième de ce nom par la grâce
de Dieu, Roy de France et de Navarre
très chrétien notre très souverain
seigneur bon maître, auquel Dieu doit
très heureuse et très longue vie: Vive le
Roy Louis.

Ik geloof dat mijn verlosser leeft en
dat ik op de laatste dag van de aarde zal
opstaan, en in mijn lichaam God mijn
verlosser zal zien.

[JB]

Mogen de engelen u meevoeren naar het
paradijs en mogen de martelaren u, bij uw
aankomst, opwachten en u overbrengen
naar de heilige stad Jeruzalem.

De koning is dood, leve de koning!

Toen de mis was opgedragen en de
gebeden en lijkrede waren uitgesproken,
haalde de ceremoniemeester de
koninklijke kroon, de scepter, de hand
van justitie en de gouden lijkdoeken die
op het lichaam van de koning lagen weg.
De edellieden van de kamer en de
boogschutters tilden het lichaam op en
brachten het naar de koningskelder. De
wapenheraut riep driemaal 'de koning
is dood' en toen begon iedereen met
tranen in de ogen te bidden. Even later
hief de graaf de Sint-Paulus de stok van
de grootmeester en zei: 'Leve de koning'.
De heraut herhaalde diens woorden en
riep met luide stem: 'Leve de koning,
leve de koning.' Leve koning Lodewijk,
de dertiende met die naam, bij de gratie
Gods, koning van Frankrijk en van
Navarra, onze zeer christelijke heerser
en goede meester, aan wie God een zeer
gelukkig en lang leven moge schenken:
Leve koning Lodewijk!

[ML]

Vertalingen:

Jan Bloemendal

Marianne Lambregts